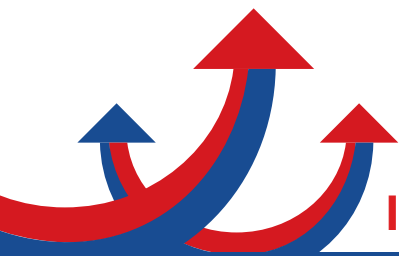

Η σημασία δημιουργίας μιας Πινακοθήκης προσβάσιμης σε Άτομα με Αναπηρία

Δρ. Παναγιώτης Τσαλής – Δρ. Τζούλια Τάπαλη
ΕΟΣΜ/ ΑΠΘ

1^η εκδήλωση δημοσιότητας του έργου Cultural Dipole
Σέρρες, 1^η Ιουνίου 2018

INVESTORS IN CULTURE for fighting crisis

ARISTOTLE
UNIVERSITY OF
THESSALONIKI

TRANSPORT SYSTEMS
RESEARCH GROUP

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

Ως «**Προσβασιμότητα**», σύμφωνα με τον Νέο Οικοδομικό Κανονισμό, ορίζεται το χαρακτηριστικό του περιβάλλοντος, που επιτρέπει σε όλα τα άτομα χωρίς διακρίσεις φύλου, ηλικίας και λοιπών χαρακτηριστικών, όπως σωματική διάπλαση, δύναμη, αντίληψη, εθνικότητα, να έχουν πρόσβαση σε αυτό, δηλαδή να μπορούν αυτόνομα, με ασφάλεια και με άνεση να προσεγγίσουν και να χρησιμοποιήσουν τις υποδομές, αλλά και τις υπηρεσίες (συμβατικές και ηλεκτρονικές) και τα αγαθά που διατίθενται στο συγκεκριμένο περιβάλλον.

Η προσβασιμότητα, αναφέρεται όχι μόνο στη φυσική πρόσβαση, αλλά και στη λειτουργικότητα, στην αντίληψη, στην επικοινωνία, στην αυτονομία και στην ασφάλεια. (ΦΕΚ 79/Α/9-4-2012)

Προσβασιμότητα = φυσική πρόσβαση και αντιληπτικότητα

Φυσική πρόσβαση: δυνατότητα αυτόνομης φυσικής προσέλευσης, μετακίνησης και παραμονής στο χώρο. Δυνατότητα χρήσης διατιθέμενων υποδομών, υπηρεσιών αγαθών και πληροφοριών από όλους ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, αναπηρίας, με άνεση και ασφάλεια

Αντιληπτικότητα: ο τρόπος με τον οποίο ο άνθρωπος αντιλαμβάνεται, κατανοεί και διδάσκεται από το περιβάλλον.

Η έννοια του «Σχεδιασμού για όλους»

«Σχεδιασμός για Όλους» ή «Οικουμενικός Σχεδιασμός»: εκείνος στον οποίο λαμβάνονται υπ' όψη στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό οι ανάγκες των διαφόρων ομάδων εμποδιζομένων ατόμων με αποτέλεσμα να διευκολύνεται η ζωή όλων.

«Εμποδιζόμενα άτομα» είναι τα άτομα με αναπηρία αλλά και τα άτομα τρίτης ηλικίας, τα προεφηβικά άτομα, οι έγκυες γυναίκες, άτομα με ασυνήθεις σωματικές διαστάσεις, άτομα που μεταφέρουν βάρη κ.α. Επίσημα αποτελούν περίπου το 50% του συνολικού πληθυσμού.

Νομοθετικές προβλέψεις

Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία - άρθρο 30

Τα Κράτη Μέρη αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ΑμεΑ να συμμετέχουν, σε ίση βάση με τους άλλους, στην πολιτιστική ζωή και να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα ΑμεΑ:

- (α) απολαμβάνουν την πρόσβαση στο πολιτιστικό υλικό σε προσβάσιμες μορφές,
- (β) απολαμβάνουν την πρόσβαση στα τηλεοπτικά προγράμματα, σε ταινίες, στο θέατρο και σε άλλες πολιτιστικές δραστηριότητες σε προσβάσιμες μορφές,
- (γ) απολαμβάνουν την πρόσβαση σε τόπους πολιτιστικών παραστάσεων ή υπηρεσιών, όπως θέατρα, μουσεία, κινηματογράφοι, βιβλιοθήκες και τουριστικές υπηρεσίες, και, στο βαθμό που καθίσταται δυνατό, απολαμβάνουν την πρόσβαση στα μνημεία και στους χώρους/αξιοθέατα εθνικής πολιτιστικής σημασίας.

Νομοθετικές προβλέψεις

Άρθρο 21 του Συντάγματος: «6. Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας».

N. 4067/2012 (ΦΕΚ 79Α/09.04.2012) - Νέος Οικοδομικός Κανονισμός: Στα άρθρα 26 και 27 ορίζεται ότι επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η οριζόντια και κατακόρυφη αυτόνομη και ασφαλής προσπέλαση από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα και η εξυπηρέτηση αυτών σε όλους τους εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους χώρων συνάθροισης κοινού (συμπεριλαμβανομένων μουσείων και εκθέσεων). Ακόμη, γίνεται αναφορά στην υποχρέωση εξασφάλισης προσβασιμότητας σε υφιστάμενα κτίρια δημοσίου ενδιαφέροντος μέσω επεμβάσεων που θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι το 2020.

Υπάρχουσα κατάσταση

Σε έρευνα της ΕΣΑμεΑ του 2013 σε δείγμα 4506 ατόμων, στην ερώτηση «πώς εξελίχθηκε η πρόσβαση στον πολιτισμό και τον αθλητισμό τα τελευταία 3 χρόνια», 28,4% δήλωσε πως έχει χειροτερέψει και 37,1% πως έχει παραμείνει στάσιμη.

Σε έρευνα της ΕΣΑμεΑ στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL 23 σε αντιπροσωπευτικό δείγμα 1.386 ατόμων με όλες τις μορφές αναπηρίας σε όλη την Ελλάδα, ηλικίας 18 ετών και άνω, αναφορικά με τους χώρους πολιτισμού και ψυχαγωγίας, μόνο το 17,6% δήλωσαν πολύ ικανοποιημένοι, το 36,8% μέτρια ικανοποιημένοι και το 32% καθόλου ικανοποιημένοι

Πρόσβαση σε χώρους πολιτισμού

- Πρόσβαση σε υποδομές
- Πρόσβαση σε εκθέματα
- Πρόσβαση σε εκδηλώσεις/
εκπαιδευτικά προγράμματα

Παραδείγματα καλών πρακτικών

Μουσείο Branly στο Παρίσι

Για επισκέπτες με κινητικές αναπηρίες:

- Ισόπεδη πρόσβαση στα εκθέματα
- Δυνατότητα δανεισμού αναπηρικού αμαξιδίου
- Δυνατότητα δανεισμού σκαλοπατιού για επισκέπτες μικρού ύψους

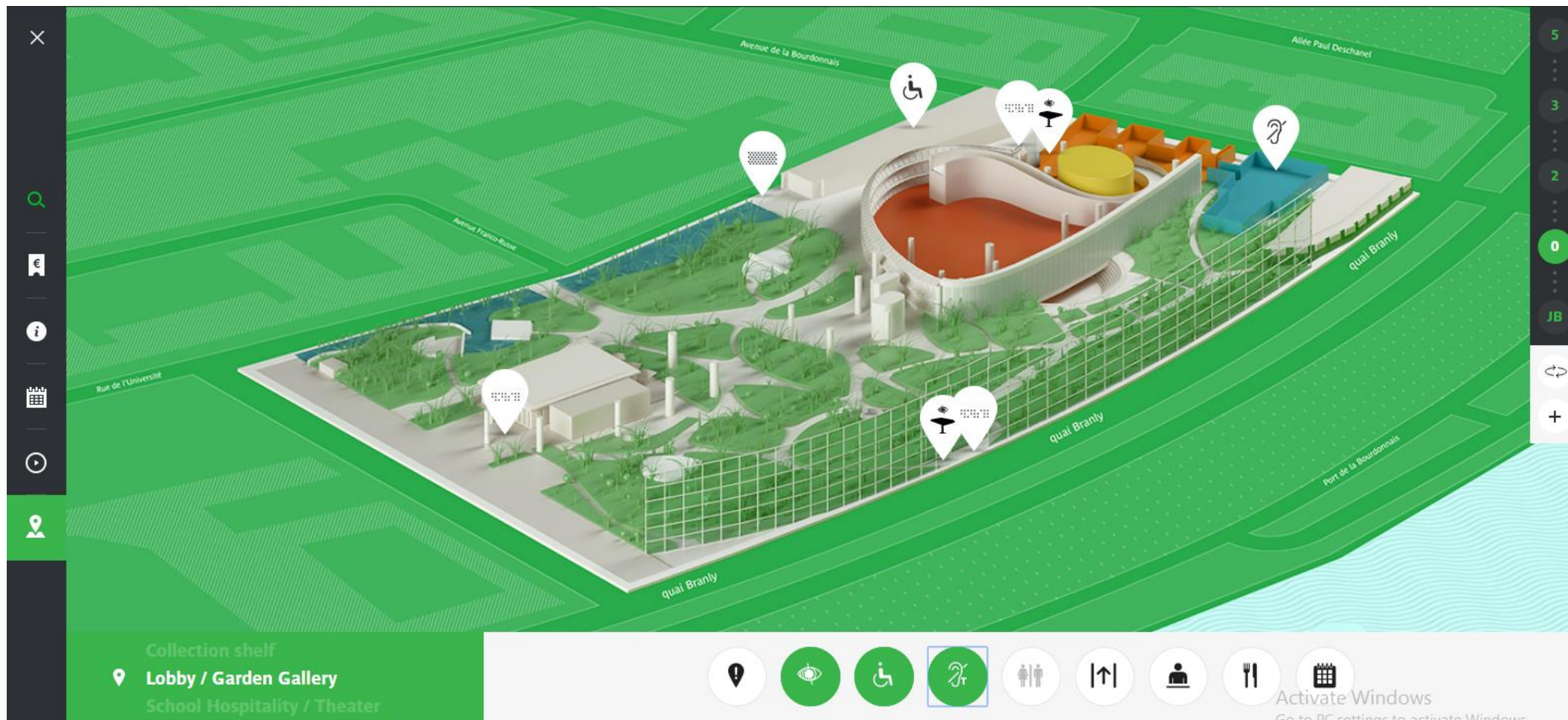
Μουσείο Branly στο Παρίσι

Για επισκέπτες με αισθητηριακές αναπηρίες

- Απτικοί χάρτες και πληροφόρηση
- Πληροφόρηση σε ακουστική μορφή, βίντεο με υπότιτλους και σε νοηματική
- Αποδοχή σκύλων οδηγών
- Διάθεση εξοπλισμού (φακοί, μεγεθυντικοί φακοί κλπ.)

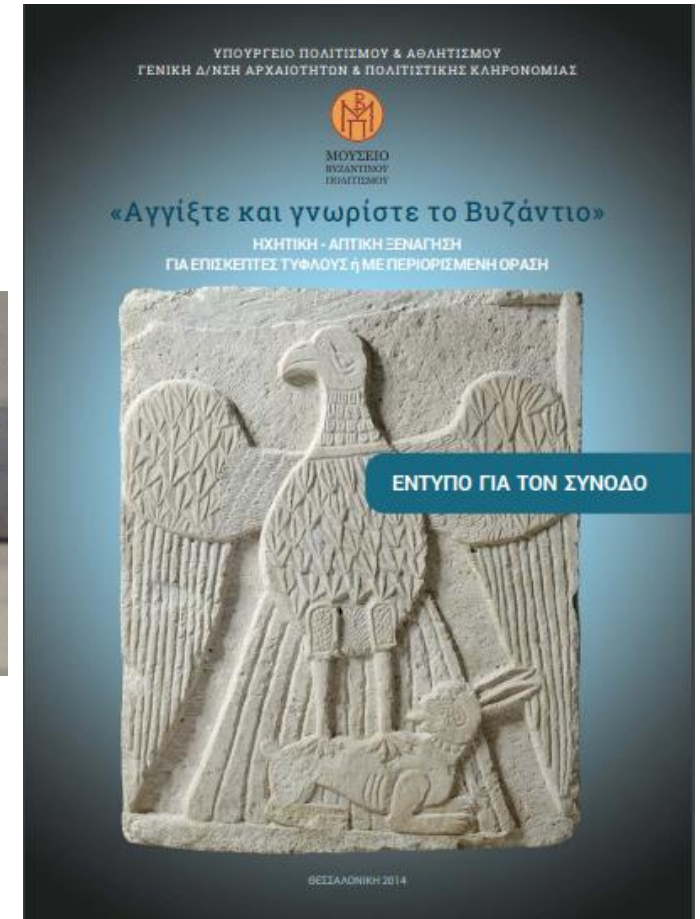

Μουσείο Branly στο Παρίσι

Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού

Ηχητική και
οπτική περιήγηση
σε 15 εκθέματα,
από μάρμαρο και
πηλό, που
χρονολογούνται
από τον 3^ο έως και
τον 14ο αιώνα

Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης Γουλανδρή

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για παιδιά με μειωμένη όραση

Prospelasis/ προσβάσιμα μνημεία

Στο πλαίσιο του ερευνητικού έργου, που χρηματοδοτήθηκε από τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, έγιναν παρεμβάσεις βελτίωσης προσβασιμότητας σε έξι σημαντικά μνημεία της πόλης (Ροτόντα, Αχειροποίητος, Αγία Σοφία, Άγιος Δημήτριος, Επταπύργιο, Αγ. Νικόλαος Ορφανός) οι οποίες περιλάμβαναν:

- παρεμβάσεις βελτίωσης φυσικής πρόσβασης (γέφυρα, πλατφόρμα, αναβατόρια, ράμπες)
- παροχή πληροφόρησης μέσω Wi-Fi σε εναλλακτικές μορφές (ηχητική και κείμενο σε τρεις γλώσσες, ελληνική και διεθνή νοηματική)
- δημιουργία απτικού μοντέλου στην Ροτόντα και το Επταπύργιο

Prospelasis/ Ροτόντα: φυσική πρόσβαση

Prospelasis/ Ροτόντα: αντιληπτική πρόσβαση - όραση

Prospelasis/ Ροτόντα: αντιληπτική πρόσβαση - ακοή

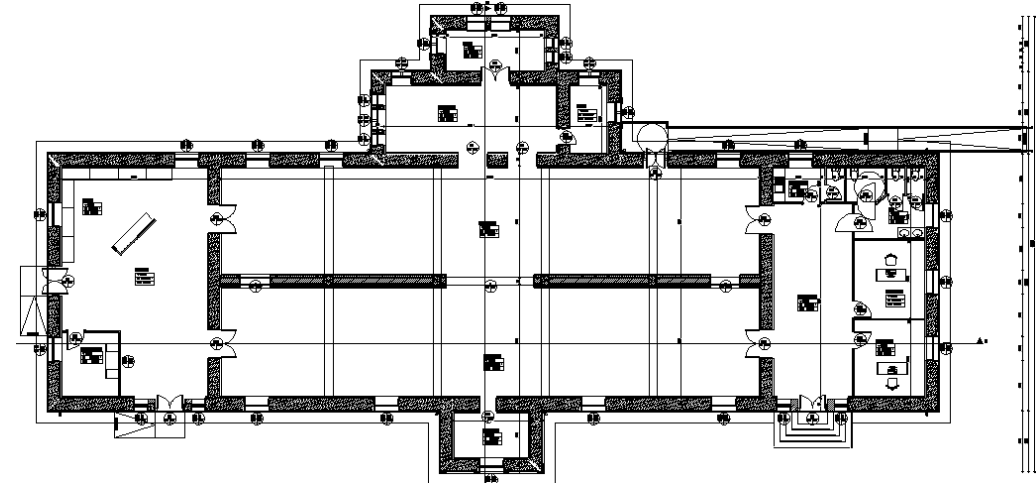
Prospelasis/ σήμανση διαδρομής που ενώνει 3 μνημεία με τη συνεργασία του Constantin Xenakis

Προβλέψεις βελτίωσης της πρόσβασης στην Πινακοθήκη «Κωνσταντίνος Ξενάκης»

Επισκέπτες με κινητική αναπηρία

- Προσβάσιμοι χώροι στάθμευσης
- Ισόπεδη πρόσβαση στους χώρους της έκθεσης και σε έξοδους κινδύνου
- Εκθέματα σε κατάλληλα ύψη
- Χειρολισθήρες σε κατάλληλα ύψη
- Προσβάσιμος χώρος υγιεινής

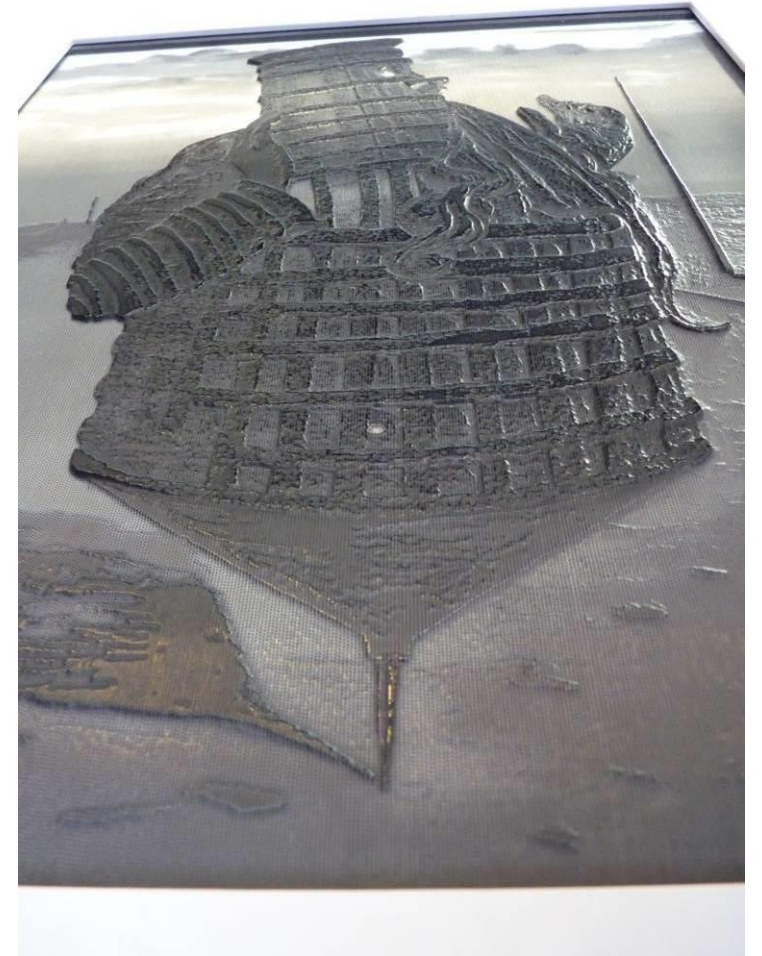
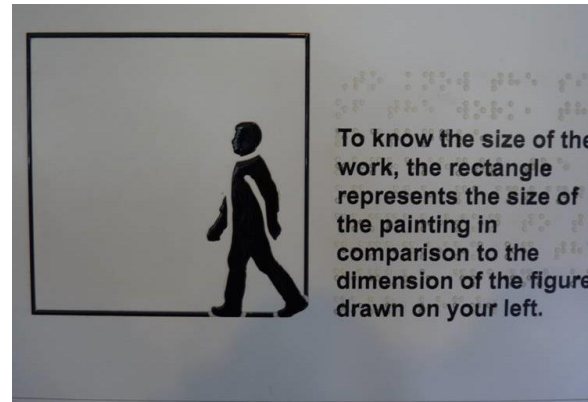

Επισκέπτες με μειωμένη όραση

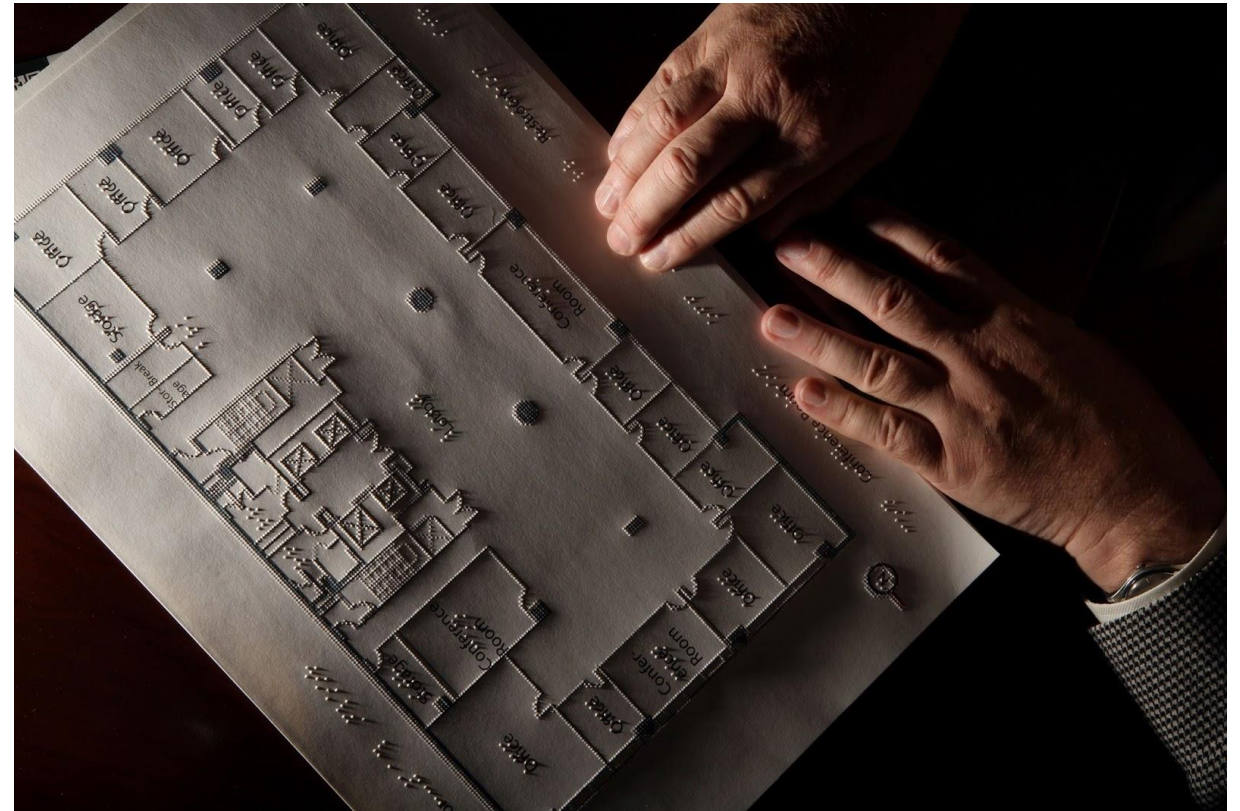
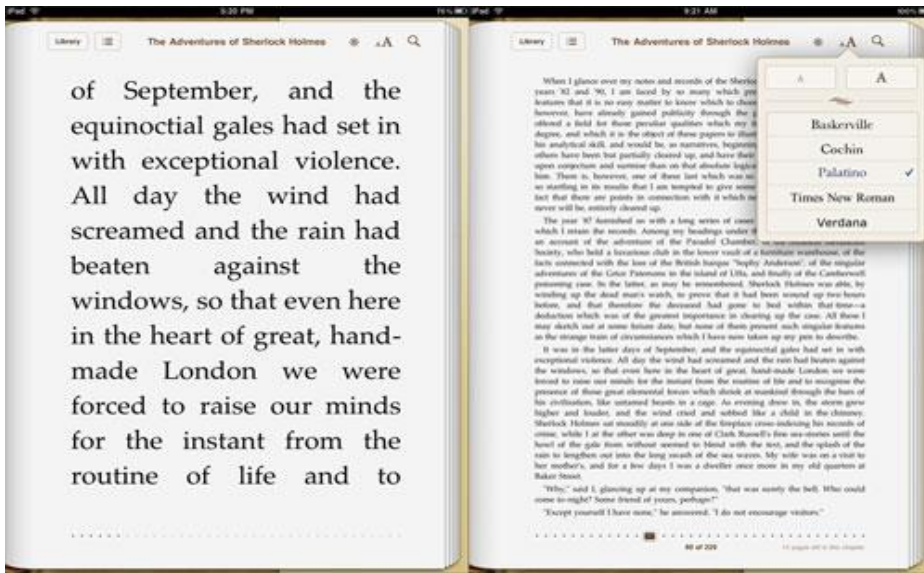
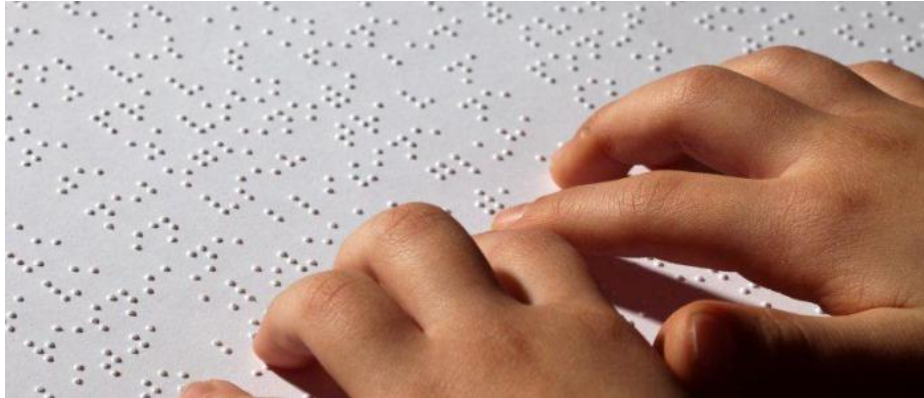
- Τοποθέτηση οδηγού όδευσης τυφλών που οδηγεί στην κύρια είσοδο
- Χρήση χρωματικών αντιθέσεων στο πλαίσιο της μουσειογραφικής μελέτης
- Απτικά μοντέλα εκθεμάτων
- Πληροφόρηση μέσω εφαρμογής WiFi
- Απτικός χάρτης και μεγεθυμένη γραφή

Απτικά μοντέλα

Απτικός χάρτης και μεγεθυμένη γραφή

Επισκέπτες με μειωμένη ακοή

- Σήμανση
- Πληροφόρηση μέσω εφαρμογής WiFi
- Πληροφόρηση σε νοηματική

Προτάσεις για μελλοντικές δράσεις

- Οργάνωση εκπαιδευτικών δράσεων/ προγραμμάτων καθώς και οργανωμένων επισκέψεων προσανατολισμένων σε επισκέπτες με αναπηρία
- Υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης του προσωπικού σε θέματα προσβασιμότητας
- Δημιουργία Οδηγού Πινακοθήκης σε μορφή προσβάσιμη προς επισκέπτες με αναπηρία

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας!

www.culturaldipole.eu

www.facebook.com/culturaldipole

interreg@culturaldipole.eu.

The project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A "Greece- Bulgaria 2014-2020" Cooperation Programme.

